

РЕШЕНИЕ

№ 1400

гр. София, 01.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20231000501686 по описа за 2023 година

С решение № 1090 от 06.03.2023 г. по гр. д. № 13599/2021 г., СГС, 13 с-в, ОТХВЪРЛЯ предявения от "Скейл Фокус" АД, против Г. С. Л. иск с правно основание чл. 45, ал. 1 във вр. с чл. 52 ЗЗД за заплащане на сумата от 30 000 лв., представляваща обезщетение за търпени от ищеца неимуществени вреди от увреждане на репутацията му в резултат на изказвания на ответника в интернет страницата на групата DevBG във Фейсбук на 23.08.2021 г. като неоснователен.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ищеца „Скейл Фокус“ АД. Твърди, че изводите на съда са вътрешно противоречиви и той е смесил вида на вредата (неимуществена) с размера на същата (съпоставен с намаляване на търговски обороти). Подчертава, че се касае до увреждане на имиджа на дружеството, а не се претендира разлика в печалбата. Сочи, че съдът не е обсъдил доводите на страните и не се е съобразил с практика на СЕС – решение по дело Т-88/2009 г. Счита, че са осъществени всички предпоставки за ангажиране на деликтната отговорност на ответника, като доброто име на дружеството е било увредено, чрез преминаване на границите на свободата на изразяване на лично мнение. Намира, че публикацията

съдържа неверни данни за неосигуряване на добра работна атмосфера от дружеството, непочтено и неколегиално отношение към ответника, което го принудило да напусне (твърди, че реална причина за напускането на Л. е предложение от конкурентна фирма „Клевър Пайн“). Твърди още, че неверните изявления във фейсбук група с около 40 000 члена уронили престижа на дружеството, настъпил отлив от кандидати за работа. Моли да се отмени решението и да се уважи иска за сумата от 30 000 лв., ведно със законната лихва от датата на исковата молба, като се присъдят разноски.

Ответникът Г. С. Л. оспорва жалбата. Счита, че не е осъществен фактическия състав на деликта. Намира, че ответникът е споделил лично критично мнение в съответствие с правото на свободно изразяване. Намира, че вредите не са доказани, нито се установява, че такива са произтекли пряко от изказванията на ответника. Счита, че съдът е изложил пространни мотиви в съответствие с доводите на страните. Твърди, че в условията на чл. 633 ГПК съдът следва да се съобразява само с решения на СЕС, които са постановени по преюдициални запитвания.

Въззивната жалба е подадена в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Ищецът „Скейл Фокус“ АД твърди, че ответника Г. С. Л. бил служител на дружеството "Ъпнетикс" ЕАД (с възнаграждение достигнало до 15 000 лв.), чиито акционерен капитал станал собственост на ищеца, считано от 17.10.2018 г. Малко преди това (със споразумение от 20.09.2018 г.) бил сключена договорка между работодателя и ответника, с което са уговорени възможностите за заплащане на допълнително възнаграждение от 95 000 лв., във връзка с предстоящото изкупуване на дружеството и задължението да запази трудовите си правоотношения с новия собственик, което било политика за задържане на работа на определени ключови служители. Твърди се, че от 18.08.2021 г. ответникът напуснал по взаимно съгласие и започнал работа в дружество с конкурентна дейност - "Клевър Пайн" АД, регистрирано малко по-рано през същата година. Във връзка с напускането на ответника на 11.08.2021 г. било сключено споразумение с ищеца, по силата на което на

последния ще бъде изплатено допълнително възнаграждение в размер на 95 000 лв., което било изплатено на следващия ден. На 23.08.2021 г. изненадващо ответникът публикувал във фейсбук-група DevBG обвинения срещу ищеца в непочтеност, упражнен натиск, заплахи за дисциплинарно уволнение и умишлено засягане на финансовите му интереси, като публикацията получила широк отзвук в групата и била коментирана над 220 пъти, с множество споделяния и харесвания. Ищецът счита, че с неверните и подвеждащи изявления на Л. са демотивирани потенциални служители, които иначе биха проявили интерес към работа за него. Счита, че за засегнатата и накърнена репутация на надежден и добросъвестен бизнес партньор и понесените неимуществени вреди на дружеството се следва обезщетение от 30 000 лв., което ответникът следва да бъде осъден да му заплати, както и разноски по делото.

Ответникът Г. С. Л. не оспорва, че е сключил споразумение на 10.12.2018 г. и неговото съдържание, нито допълнителното споразумение от 11.08.2021 г., получаването на сумата от 95 000 лв. и публикацията си във Фейсбук. Счита, че критичната му оценка не е довела до вреди за ищеца, а изложените от него факти са верни и не са манипулативно изложени. Твърди, че напуснал работа защото бил изолиран от проекти и работните му ангажименти били прехвърлени на други служители, което приел за непочтено и некоректно отношение. Намира за недоказан фактическия състав на деликта.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Няма спор в настоящия етап на производството, че ответникът Г. Л. бил служител по трудов договор в "Ъпнетикс" ЕАД от 2016 г. Не е спорно, че на 20.09.2018 г. (л. 51) Л. и "Ъпнетикс" ЕАД подписали споразумение (във връзка с изкупуване на 100 % от акциите на работодателя от „Скейл Фокус“ АД), по силата на което служителят имал право да получи допълнително 95 000 лв., като е поел ангажимент по време на трудовото си правоотношение да не работи за и да не подпомага посочени конкурентни фирми, да не прекратява трудовия си договор за срок от 24 месеца и да не привлича клиенти и кадри на работодателя и изкупуващата фирма. Плащането на

сумата е следвало да бъде осъществено на три вноски – 3 и 12 месеца от подписване, и 10 дни след изтичането на 24 м. Няма спор, че било подписано и друго споразумение от 10.12.2018 г. (л. 54), между ищеца и ответника, по силата на което ответникът е можел да получи допълнително възнаграждение като функция от ликвидната цена на акциите на дружеството срещу определени задължения като условията са подробно договорени относно срокове и плащания. С допълнително споразумение от 10.12.2018 г. договорът от 20.09.2018 г. бил прекратен – л. 61. Страните са водили активна електронна кореспонденция като са дискутирали варианти за прекратяване или продължаване на дейността на ответника в дружеството и изплащането на уговорените допълнителни суми. Няма спор, че на 11.08.2021 г. Л. подал заявление за прекратяване на договора и считано от 18.08.2021 г. той бил прекратен.

В пост във Фейсгруп DevBG ответникът Л. е изразил мнение за да „алармира“ общността за поведение на компанията-ищец, което намира за непочтено. В публикацията разказва, как бил извикан на 10 май 2021 г. на среща с ръководството и му бил предложен нов вестинг и 24 часов срок за отговор дали е „с тях или не“, той отказал и започнало „извиване на ръце“, последвало „два месеца мотаене“, „поставяне на ултиматуми и какви ли не други хватки и опити за сплашване“, като 33 дни преди изтичане на 36 месечния вестинг му се обадил председателя на борда и му казал, че няма никакви предложения за него, да си взема сумата дължима за 2018 г. без никакъв ъпсайд за последните 35 месеца или направо да го уволнят дисциплинарно и нищо няма да види, пък после в съда ще се види кой крив кой прав. Сочи, че било редно да се знае за това каква е представата на собствениците и представителите на тази компания за морал и честност, както и че през годините имало не малко сигнали за морала на тези хора. Твърди, че и други хора са били поставени в ситуация да приемат неизгодни условия или да не вземат нищо. Сочи, че иска да изсветли тази „неморална практика“ и за да може да се има „едно на ум“. Публикацията има над 400 реакции и над 150 коментара. В последните са споделени сходни мнение с това на ответника, както и такива, които не са съгласни с неговата позиция.

Ищецът представя договори и фактури за разходи, направени за поддържане на добро име и реноме.

Разпитани (л. 659) са свидетелите П. Н. Д. (търговски директор на ищеца) и Х. Ц. Т.. Св. Д. разказва, че докато ответникът работел в ищцовото дружество работната обстановка била колегиална, приятелска, позитивна, нищо извън стандартите. Л. заявил, че напуска за да се присъедини към друга компания и да преследва други професионални предизвикателства. Не му е известно да е имало заплахи за дисциплинарно уволнение, или сплашване, ответникът не е бил изолиран от работните проекти. Статията му пратили приятели и тя го изненадала, тъй като Л. си тръгнал в приятелски тон. Публикацията се отразила, хората започнали да задават въпроси, да се чувстван несигурни, появил се спад в кандидатите за работа (което свидетелят узнал от Директор „Човешки ресурси“), за което повлияла статията – цялата ИТ-общност в страната била 80 000 души, а половината била в групата във Фейсбук. Наета била ПР-агенция, която с масови публикации с позитивен вайб целяла да измести негативните. Имало и други служители с договори за вестинг, а политиката била първо да се повишават кадрите, а чак след това да се наемат от вън.

Св. Т.ов разказва, че работил доста време и в различни фирми с Л. (понастоящем работят заедно в „Клевър Пайн“ АД), и също е имал т.нар. вестинг. Според свидетеля през 2020 г. напуснали около 100 човека от „Скейл Фокус“ тъй като не били доволни от атмосферата. Л. не бил доволен, не ставало въпрос за пари, а за работа.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Въпросът относно възможността юридическите лица да претендират неимуществени вреди е дискуссионен в съдебната практика, като във връзка с него е образувано Тълкувателно дело № 1/2023 г. за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданска колегия и Търговска колегия (ОСГТК) на ВКС и Първа колегия и Втора колегия на ВАС. Едното (най-старото) от становищата (решение № 47 от 10.09.2010 г. на ВКС, II т. о. по т. д. № 625/2008 г.) приема, че присъждането на обезщетение за неимуществени вреди по правилото на чл. 52 ЗЗД на юридическо лице-търговец е лишено от основание в закона, тъй като претърпените от търговеца-юридическо лице вреди от установено правонарушение несъмнено се отразяват в патримониума му, но поради

безспорно паричния му еквивалент тези щети не могат да имат неимуществен характер, което само по себе си изключва приложението на чл. 52 ЗЗД. Според противоположното разрешение, (напр. Решение № 274 от 18.3.2019 г по гр.д. № 5120/2017 на ВКС, IV ГО, Решение № 206 от 26.3.2019 г по гр.д. № 4762/2017 г на ВКС, III ГО, Решение № 29 от 10.03.2020 г. по гр.д. № 1690/2019 г. на ВКС, IV ГО, Решение № 16 от 2.03.2021 г. по гр.д. № 1914/2020 г. на ВКС, IV ГО, Решение № 35 от 12.08.2022 г. по гр.д. № 3901/2018 г. на ВКС, IV ГО) първоначално само за юридически лица с нестопанска (идеална) цел (в частност религиозна организация), а в последствие и за други юридически лица е било признато правото да се получили обезщетение на търпени нематериални щети.

Настоящият състав приема (доколкото все още няма постановено тълкувателно постановление на върховните съдилища със задължителен характер), че приложение към настоящия спор следва да намери по-новата практика, която е актуализирана и основава принципното си разбиране с постановките и разрешенията дадени от ЕСПЧ и СЕС. (ЕСПЧ разглежда негативните последици чрез органите на дружеството, а СЕС приема, че имиджът и реномето на юридическото лице имат своята самостоятелна търговска стойност и тяхното засягане представлява вреда само по себе си, без да е необходимо изследване дали е довело до смущаване в работата на дружеството, до отдръпване на клиенти, партньори и пр. - Решение от 08.11.2011 г. по дело T-88/09). Вярно е, че типичния смисъл на понятието неимуществени вреди (възприемани преимуществено като болки и страдания) не може да има проявление при юридическото лице. Това понятие обаче търпи развитие в съвременното право, като се приема, че съществува т.нар. „морален патримониум“, включващ две съставни части - емоционалния живот на определено лице (афективна част) от една страна, и засягането на достойнството (социалната част), от друга страна. При първата група има накърняване на вътрешните блага, а във втората – на външните. Именно последните могат да бъдат обективно засегнати и при юридическите лица. Вярно е, че за юридическите лица е характерно косвеното отразяване на неблагоприятни последици в имуществената им сфера, но това не дава достатъчно основание да се откаже присъждането на тези правни субекти на обезщетение за неимуществени вреди. След като в съдебната практика вече е възприето обезщетяване на неимуществени вреди за определена категория

юридически лица (напр. с нестопанска цел), недопустим от дискриминационна гледна точка, би бил подходът по силата на този селективен критерии да се откаже на другите правни субекти от този вид възможността да търсят обезщетение на нематериалните вреди.

Предвид казаното няма пречка ищецът, като дружество, да претендира, че е понесъл неимуществени вреди. При това положение въпрос на доказване е дали такива наистина са настъпили и какви са предпоставките за тяхното репарирание. В настоящия случай жалбоподателят поддържа, че е понесъл такива вреди от становище на ответника, публикувано в социална мрежа, с което е увредена репутацията на дружеството.

Разпоредбата на чл. 39, ал. 1 от Конституцията на Република България прокламира правото на всеки да изрази мнение и свободно да го разпространи - писмено или устно, чрез звук или изображение. Касае се до противоправно поведение обаче, когато това право се използва, за да се увреди доброто име на друго. Всякакви твърдения и оценки за дадена личност могат да се разпространяват свободно, но само до толкова доколкото не засягат честта и достойнството ѝ. От значение е конкретния адресат на мнението (неговата популярност, обществена значимост, положение в определени среди, държавнически, медийни, политически, икономически и пр. структури), както и дали се изнасят оценъчни съждения (мнения, които не подлежат на проверка за вярност, тъй като са коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност) или твърдения за конкретни факти, позорящи адресата (които подлежат на проверка за вярност). Отговорността на дееца ще бъде ангажирана, в случай, че даденото мнение (оценка) съставлява обида, както и когато са изнесени неверни и позорящи факти. (Така в решение № 204 от 12.06.2015 г. по гр. д. № 7046/2014 г., IV г. о. на ВКС, в решение № 129 от 29.06.2015 г. по гр. д. № 7040/2014 г., Г. К., III Г. О. на ВКС, решение № 253 от 29.01.2014 г. по гр. д. № 1251/12 г. на III г.о.)

Горната теза е развита и в решение № 62/06.03.2012 г. по гр. д. № 1376/2011 г., IV г.о., където ВКС приема, че оценъчните съждения не могат да се проверяват за тяхната вярност - те представляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само фактическите твърдения, но не и оценката на фактите. *Не е противоправно* поведението при изказани мнения с

негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира във връзка обществен въпрос, свързан с неговата професионална дейност. Такива оценки не могат да ангажират отговорността на автора им за обезщетяване на причинени неимуществени вреди на адресата, ако не засягат достойнството на личността (т.е. ако не съставляват обида), а отнесено към настоящия спор – ако не се засяга репутацията на дружеството.

В конкретния случай, за да се ангажира отговорността на ответната страна, следва да се установят кумулативно елементите на фактическият състав на деликта по чл. 45 от ЗЗД - действие (поведение), противоправност на това поведение, вреди, причинна връзка между вредите и поведението, и вина (която е презумирана съгласно ал. 2 на посочената норма). За да се формира категоричен извод относно наличието на основният елемент „противоправност“ е необходимо да се изследват относимите към случая дефиниции (визирани в наказателно-правни норми) и да се установи дали може да приеме, че изявленията на ответника са засегнали негативно репутацията на дружеството (т.е. имат обиден характер) или че ответникът е разгласил позорно обстоятелство или е приписал извършване на престъпление (ако това е невярно).

Настоящият състав приема, че публикацията на ответника във Фейсбук група не може да бъде характеризирана като поведение с противоправен характер. Категорично ясно е, че не се касае до приписване на престъпление на членове на органи, на ръководни кадри, на съдружници, на служители и пр. на дружеството. Няма никакви изявления, в които да се твърди, че се касае до престъпна дейност, схема и т.н., която да е осъществявана. Не може да се счете също, че е разгласено някакво позорно обстоятелство. За този извод съдът отчита, че цялостното изложение на ответника в публикацията съставлява емоционален преразказ на развилите се бизнес отношения между него и дружеството. Безспорно в договорните отношения между две страни може да съществува напрежение с оглед факта, че всяка от страните счита за правилна своята позиция и настоява да защити правата си по изгоден за нея начин. При преговори между контрахенти с несъвпадащи мнения винаги е възможно наличие на остри критики, спорове и твърдо отстоявани крайни позиции. Очевидно е, че ответникът е дал свое мнение за отношението на неговия работодател, като е приел, че според неговите (на Л.) разбирания

подобна позиция спрямо служителите и работниците не съответства на собствените му морални принцип. Свободата на мнение обаче е гарантирана от Конституцията и всички изявления на ответника са направени в допустимите граници и не надхвърлят нормите за допустимото. Не може да се приеме, че „извиване на ръце“, „поставяне на ултиматуми“, „мотаене“, „опити за сплашване“ са фрази, които са така позорящи, че са накърнили бизнес имиджа на юридическото лице. Обратно – посочените изрази са твърде често използвани за процеса на протичане на търговски отношения и не могат по никакъв начин да бъдат натоварени с обидно съдържание или позорящо значение. Не може да се отрече правото на служителя да изрази лично становище дали и до колко атмосферата в предприятието, в което работи му допада или не, дали изискванията му към работодателя са оправдани или не, дали очакванията относно възнаграждение, повишения и работна среда са удовлетворени или не. Ноторно известно е, че жаргонът в обществото допуска използване на подобни фрази при пресъздаване на отношения по преговори, развитие на сделки, работна среда и пр. и с тези формулировки не се прекрива законово очертаната граница за свободно изразяване на мнение. Не може да се приеме за противоправно изявлението на физическото лице, което е дало мнение, че отношението на работодателя му не съответства на личните му морални норми. Тези изявления са само мнение и като такова не могат да ангажират отговорност за деликтно поведение. Отделно от казаното – фактът, че е изразил несъгласие с политиките на ищцовото дружество не придава незаконосъобразност на поведението на ищеца. Всяко лице може да заяви, че счита правата си за нарушени (вкл. да твърди, че ще защити същите по съответен ред) без това да уронва престижа или реномето на неговия опонент. В случая Л. е претендирал възнаграждения, различни от тези, които работодателя му е счел за дължими, както и е посочил, че е имал друг професионален поглед за кариерното си развитие в ищцовото дружество. Няма пречка работникът да твърди, че има право на по-високо заплащане и повишение, като тези негови изявления могат да бъдат основателни или не. Дори и в последния случай това не може да накърни имиджа и репутацията на юридическото лице. Нещо повече - в практиката на съдилищата са познати дори хипотези, в които са отхвърляни искове за обезщетение от неоснователно завеждани искови претенции, с мотив, че упражняването на законово признато право на иск не може да бъде, само по себе си, прието за

противоправно поведение.

На следващо място – дори да се приеме, че изложеното в публикацията има невярно съдържание (т.е. че ответникът е разпространил лъжливи твърдения), съдът приема, че по делото не се установява позорящ характер на тези твърдения, респ. и настъпване на вреди за ищеца. За този извод съдът отчита следната съвкупност от факти: Посочената публикация е била предмет на обсъждане, което обаче не се установява да е било в широк обем – реакцията на статията е била от около 400 посетители на групата, а видно от коментарите под нея тя не е оставена в публичното пространство за голям отрязък от време. От друга страна, както се посочи, реакцията на поста не е била и еднозначна. Обратно – мнения са били изказани както в подкрепа на дружеството, така и като солидаризиране с ответника. В този смисъл не може еднозначно да се възприеме, че единствено и само публикацията на Л. е коментирала негативно статута на ищеца. Въпреки събраните гласни доказателства не може да се установи, че репутацията на дружеството е била уронена именно от изразеното във Фейсбук мнение. Няма никакви преки и годни доказателства, чрез които да се констатира, че реномето на фирмата е било охулено, че е налице спад на кандидати за работа или че в общественото пространство ответникът е създал измамлив негативен статут на дружеството. От една страна показанията в тази насока са дадени от свидетел, който би могъл да бъде заинтересован от развитието на правния спор, като ръководен служител на ищеца – следователно те нямат високо ниво на доказателствена стойност. На следващо място в коментарите под поста са заявени и други негативни лични мнения спрямо юридическото лице, което сочи, че неговото обществено реноме е възприемано нееднозначно от различни членове на общността. От друга страна не може да не се държи сметка, че процесните отношения са се развивали в нетипичната среда на Ковид-пандемията, когато наемането и освобождаването на служители са ръководени и диктувани от екстремни пазарни фактори и са водели до необичайни решения както от работодатели, така и от работници. В такъв аспект може да се счита, че не е установена и пряка причинна връзка между изразеното от ответника в публичното интернет пространство и евентуално настъпил отлив от служители. Твърдението, че публикацията е станала повод за коментари в специализираните среди на свой ред по никакъв начин не може да бъде свързано с понасяне на вреди, подлежащи на репарирание, доколкото не се

установява настъпване на такива, като пряка последица от незаконосъобразно поведение.

Предвид всички изложени доводи настоящият състав приема, че исковата претенция не е доказана в нейните елементи и по своето естество, и като такава следва да бъде отхвърлена. Макар и по други съображения решението на СГС следва да бъде потвърдено като краен резултат.

Разноски при този изход на спора се дължат само на ответника по жалбата в размер на 800 лв.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1090 от 06.03.2023 г. по гр. д. № 13599/2021 г., СГС, 13 с-в.

ОСЪЖДА "Скейл Фокус" АД, ЕИК 201996987, да заплати на Г. С. Л., ЕГН *****, разноски в размер на 800 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____